

Enebyskolan

**Plan mot diskriminering och
kränkande behandling**

2016/2017

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	2
Utvärdering	3
Främjande insatser	4
Kartläggning	8
Förebyggande åtgärder	9
Rutiner för akuta situationer	11
Begrepp – bilaga 1	14

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskolan år 7-9

Ansvariga för planen

Rektor ansvarar för att det tillsätts en grupp som aktivt arbetar med likabehandlingsplanen.

Vår vision

På Eneby skolan har alla samma rättigheter utifrån de sju diskrimineringsgrunderna (diskrimineringslagen) : kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder, könsidentitet eller funktionshinder. Vi arbetar för att skapa en trygg och positiv skolmiljö för elever och personal. Enligt skollagen ska ingen elev eller vuxen bli utsatt för kränkande behandling. Alla har rätt att känna trygghet och alla vuxna på skolan är skyldiga att agera mot alla former av kränkande behandling.

Eneby skolan är en värdegrundad skola. I detta uppdrag ingår en nolltolerans mot all diskriminering samt all kränkande behandling. Vi ska också realisera barnkonventionen samt alltid använda ett professionellt språk när vi pratar om våra elever.

Planen gäller från

2016-08-13

Planen gäller till

2017-08-13

Elevernas delaktighet

Elevernas representanter i form av trivselcoacher samt elevrådet är med i utformningen av enkätfrågorna. Alla elever på skolan deltar i enkäten. Resultatet tas upp till diskussion i klasserna. Diskussionerna återkopplas till skolans trygghetsgrupp som utformar likabehandlingsplanen. I diskussionerna har eleverna givits möjlighet att delta i utformningen av förebyggande åtgärder mot trakasserier och kränkande behandling. Likabehandlingsplanen är ett levande dokument i skolans vardag.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna deltar i enkäterna och får ta del av resultatet i form av att enkätresultatet presenteras på Eneby skolans blogg. De har möjlighet att kommentera resultatet innan revideringen av planen görs utifrån enkäterna. Likabehandlingsplanen publiceras på skolans blogg.

Personalens delaktighet

Personalen deltar i enkäterna. Resultatet presenteras på en allpersonalkonferens. Utifrån resultatet på enkäterna får personalen svara på frågor där svaren ligger till grund för utformandet av likabehandlingsplanen. Den färdiga likabehandlingsplanen bearbetas och diskuteras i arbetslagen som en stående punkt på arbetslagens dagordning.

Förankring av planen

Både personal, elever och föräldrar deltar i enkäterna samt tar del av och får tycka till om resultatet innan likabehandlingsplanen revideras. Skolans personal ska kontinuerligt arbeta med likabehandlingsplanen på mentorstiden. Planen läggs ut på bloggen så att den finns tillgänglig för alla.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets arbete med likabehandlingsplanen har utvärderats

Efter genomgång av årets trivselenkäter så har utvärdering ägt rum bland eleverna. Denna utvärdering gjordes av trivselcoacherna alternativt mentorer i varje klass. Bland personalen så har utvärdering ägt rum under en APT.

Delaktiga i utvärderingen

Ledningsgrupp, personal, elever och vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen

Enkätensvaren visar att de flesta eleverna upplever en stor trivsel både på skolan och i sin klass. Det finns emellertid en tendens som visar på en polarisering där fler elever upplever dålig trivsel på skolan och i sin klass, samtidigt är det en större andel elever som trivs mycket bra än tidigare år. En stor andel elever anser att lärarna på skolan bemöter dem på ett bra sätt. Det finns elever som upplever att skolpersonal inte uppmärksammar problem. Insatsen vad gäller fler vuxna i korridoren har inte uppnåtts då enkätsvaren från elever och vårdnadshavare visar att det finns fortsatt önskemål om fler vuxna ute på rasterna. Gällande språkbruket på skolan måste vi arbeta vidare med det eftersom det är något som både elever och personal upplever som kränkande. Vi upplever att språkbruket har blivit tuffare gentemot tidigare år.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-06-20

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Underlag för utvärderingen är enkäterna samt efterföljande diskussioner. Enkäterna genomförs i början av vårterminen 2017. Medverkande i utvärderingen är elever, vårdnadshavare och personal.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling av funktionsnedsättningar

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättningar

Mål och uppföljning

Eleverna ska ha kunskap om de samhällsliga villkor som finns för människor med olika funktionsnedsättningar.

Alla elever ska känna att de är lika mycket värda trots olikheter.

Målen följs upp via en fråga i enkäten.

Insats

Skolan kommer att anordna en temadag med utgångspunkt lika olika, där fokus ligger på funktionsnedsättningar.

Skolan ska anpassa alla aktiviteter efter elever med funktionsnedsättningar.

Ansvarig

RH-enheten

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Främja likabehandling av kön

Områden som berörs av insatsen

Kön

Mål och uppföljning

Målet är att tjejer och killar ska behandlas och bemötas lika, ges samma talutrymme och ha samma förväntningar på sig.

Målet följs upp via en fråga i enkäten, där ordet hen används.

Insats

Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen samt satsa på att flickor och pojkar får lika stort inflytande på och utrymme i undervisningen. Analysera och diskutera vilka fördomar och stereotypa föreställningar om kön som kan förekomma i samhället. Skapa förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller. Stärka elevernas förmåga att värna sin kroppsliga integritet och självkänedom.

Ansvarig

Samtliga personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Främja likabehandling av sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Nolltolerans mot användandet av ett kränkande språkbruk med koppling till sexuell läggning.

Öka kunskaperna om och toleransen gentemot olika sexuella läggningar.

Målen följs upp via en fråga i enkäten.

Insats

Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen samt ta upp exempel där man utgår från homo- eller bisexuella personer. Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i samhället.

Ansvarig

Samtliga personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Främja likabehandling av ålder

Områden som berörs av insatsen

Mål och uppföljning Förhindra att det skapas hierarkier som byggs på ålderskillnader. Målet följs upp via en fråga i enkäten.

Insats

Gemensamma aktiviteter i åldersblandade grupper.

Ansvarig

Samtlig personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Främja likabehandling av könsidentitet

Områden som berörs av insatsen

Könsidentitet

Mål och uppföljning

Att alla får klä sig och bete sig på ett sätt som inte begränsas av könsnormer. Målet följs upp via en fråga i enkäten.

Insats

Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen samt prata normer om kön i klassrummet. Stötta och bistå elever som vill komma ut som transpersoner i skolan.

Ansvarig

Samtliga personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Främja likabehandling av etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

Nolltolerans mot kränkande språkbruk med koppling till människors etniska bakgrund. Öka kunskaperna om rasistiska värderingar för att minska främlingsfientligheten. Målen följs upp via en fråga i enkäten.

Insats

Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen samt belysa rasismens idéhistoria och vilka effekter den har haft på det svenska samhället. Detta gäller inte minst i behandlingen av de nationella minoriteterna. Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om olika etniska grupper i samhället.

Ansvarig

Samtliga personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Främja likabehandling av ålder.

Områden som berörs av åtgärden

Ålder

Mål och uppföljning

Förhindra att det skapas hierarkier.

Insats

Gemensamma aktiviteter i åldersblandade grupper exempelvis vid elevens val. Arbetslagen ska också göra aktiviteter över klassgränserna för att hitta naturliga träffpunkter.

Ansvarig

Samtliga personal

Datum när arbetet ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggningen har till stor del skett genom enkätundersökningar som har besvarats av elever, vårdnadshavare och personal.

En annan kartläggningsmetod är att trygghetsgruppen och övrig personal dokumenterar, åtgärdar och följer upp alla inkomna anmälningar om kränkningar.

Kartläggning sker även genom elevhälsoteamets arbete med bland annat uppföljning av elevers frånvaro som kan vara kopplat till kränkande behandling.

I mentorskapet ges också en möjlighet att kartlägga genom möjligheten till nära kontakt med varje elev för att snabbt upptäcka otrivsel.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Trivselcoacherna samt skolans elevråd var med i utformningen av enkäterna samt informerade samtliga klasser om resultatet. Utifrån resultatet diskuterade samtliga elever i sina klasser vad som fungerar, fungerar mindre bra och vad som kan göras bättre.

Vårdnadshavarna fick ta del av resultatet via bloggen.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen fick under ett personalmöte ta del av enkätresultatet.

Resultat och analys

Enligt enkätsvaren så har vi en hög trivsel bland eleverna både att man trivs i sin klass och på skolan i allmänhet. Eleverna upplever till stor del att personalen lyssnar på dem och man känner trygghet i skolan, de flesta har någon att vara med på rasterna. Saker som fungerar mindre bra är att elever känner sig otrygga vid utgången där rökande elever håller till. Det finns för få vuxna i korridorerna. Skojbråk är vanligt förekommande samt ett hårt språkbruk som kan kopplas till sexuell läggning, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning.

Förebyggande insatser

Namn

Förhindra skojbråk

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Det ska inte förekomma verbala eller fysiska kränkningar på skolan. Uppföljning ska ske regelbundet genom diskussioner i personalgruppen samt trivselcoachernas observationer.

Åtgärd

Vuxna i korridoren som rör sig över hela skolan, och alla vuxna måste reagera på samtliga kränkningar. Skolledningen ansvarar för ett fungerande rastvärdssystem.

Motivera åtgärd

Kartläggningen visar att det förekommer mycket skojbråk, det är många som slår och kränker och uppger att det är på skoj.

Ansvarig

Trygghetsgruppen tillsammans med arbetslagen samt skolans ledning.

Datum när det ska vara klart

När vårterminen 2017 startar ska åtgärderna vara utförda.

Namn

Plats som upplevs otrygg för elever

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Målet är att öka tryggheten genom att skolans sidoentré ska bli ett rökfritt och tryggt område.

Åtgärd

Skolan har tillsatt en ansvarsgrupp som har till uppgift att arbeta preventivt för en tobaksfri skoltid.

Motivera åtgärd

I elevenkäten uppger många elever att de känner otrygghet på dessa platser på skolan.

Ansvarig

Skolledning samt all personal

Datum när det ska vara klart

När vårterminen 2017 startar ska åtgärderna vara utförda.

Namn

Hårt språkbruk – rasistiskt språkbruk

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Målet är att eleverna ska få en större förståelse för språkets betydelse när det gäller kränkningar. Uppföljning sker via den årliga enkätundersökningen.

Åtgärd

Vuxna måste reagera vid användande av kränkande språk. Värderingsövningar kan användas som verktyg vid diskussioner med elever kring språkbruket. Inför terminsstarten har mer tid avsatts till mentorstiden som ska användas till bland annat samtal och värderingsövningar.

Motivera åtgärd

Kartläggningen visar att det förekommer ett hårt språkbruk.

Ansvarig

Alla vuxna samt ledningen på skolan

Datum när det ska vara klart**Namn**

Kränkningar på sociala medier

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Målet är att öka elevernas förståelse för och kunskaper om att kränkningar på sociala medier jämföras med kränkningar i verkliga livet. Vi vill dessutom att våra elever är snälla mot varandra i nätet. Uppföljning sker via den årliga enkätundersökningen.

Åtgärd

Vi ska uppmärksamma och regelbundet prata om nätetik och om hur våra elever har det på nätet. Vi kommer att undersöka hur många taskiga kommentarer våra elever får på sina sociala medier under en vecka. Vi sammanställer sedan resultatet och diskuterar detta med eleverna.

Motivera åtgärd

Vi ser att kränkningar på nätet ökar och att konflikter som startar där fortsätter sedan i skolan.

Ansvarig

Alla vuxna på skolan är ansvariga.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret och utvärdering sker via den årliga enkätundersökningen.

Åtgärdande insatser

Policy

Det råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår skola. Enebyskolan är en värdegrundad skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

På Enebyskolan upptäcker vi trakasserier och annan kränkande behandling genom observationer och iakttagelser av vuxna, genom trivselcoacher och övriga elever. Vi håller också regelbundna utvecklingssamtal med eleverna om hur de mår och trivs på skolan. Trivselenkäter genomförs varje år där personal, elever och föräldrar får svara på frågor kring trivseln på skolan. Skolsköterskan har genom hälsosamtalen möjlighet att få kännedom om eventuella trakasserier och annan kränkande behandling.

Kännetecknen på att någon kan vara utsatt:

- uppleva sig bli kränkt
- ha svårigheter att hävda sig i kamratgruppen
- verka ledsen och olycklig, håglös/passiv
- ha svårigheter att koncentrera sig
- underprestera
- sakna vänner
- ha svårigheter att tala i grupp eller under lektion
- skolka
- sova dåligt, ha mardrömmar
- ofta vara sjuk, motvillig att gå till skolan
- komma hem med trasiga eller borttappade kläder eller saker utan förklaringar
- komma hem med blåmärken eller sår utan att förklara varför
- sällan eller aldrig bli hembjuden till skolkamrater
- välja omvägar till och från skolan
- muta eller köpa kompisar med pengar och saker

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Varje elev på skolan har en mentor som man ska vända sig till om man upplever sig kränkt. Om man har större förtroende för någon annan inom skolans personal så får man vända sig till den personen.

Du är alltid välkommen att höra av dig till skolans rektorer. Kontaktuppgifter: Christina Jansson 011-153202 christina.jansson@norrkoping.se

Skolans kurator samordnar trygghetsgruppen. Kontaktuppgifter: Irene Johansson 011-152884 irene.johansson.norrkoping.se

Det går också bra att vända sig till skolans skolsköterskor. Kontaktuppgifter: Gunilla Sollerud Eriksson 011-153207 gunilla.solleruderiksson@norrkoping.se, Christina Sandberg
Telefon: 076-128 11 31 christina.sandberg@norrkoping.se

Rutin när elev kränks/trakasseras av andra elever.

Personal på skolan som upptäcker pågående kränkningar/trakasserier skall genast ingripa, och vid behov ta hjälp av annan personal. Då den akuta situationen åtgärdats ansvarar den som sett, hört och/eller ingripit vid händelsen för att informera rektor via blanketten ”anmälan till rektor”, samt att informera samtliga inblandade elevers mentorer.

Personal som på annat sätt får kännedom om att en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier/kränkande behandling dokumenterar även detta via blanketten ”anmälan till rektor”. Rektor ansvarar för att kopia delges samtliga inblandade elevers mentorer.

Mentorer kontaktar berörda elevers vårdnadshavare om händelsen, informerar om att en anmälan till rektor är gjord, samt att en utredning inleds. Rektor ansvarar för att informera huvudman.

Utredning ska inledas skyndsamt, rektor utser vem som är ansvarig för utredningen. Den som ansvarar för utredningen tar hjälp av annan personal för samtal med alla inblandade elever. Samtal sker för att klargöra vad som hänt, och för att säkerställa att kränkningarna/trakasserier upphör. Ansvarig/ansvariga för utredningen tar även hjälp av skolans trygghetsteam vid behov, särskilt vid komplicerade ärenden.

De vuxna informerar eleverna om att kränkningar ej får förekomma och att skolan har ansvar för att åtgärda detta. Uppföljande, framåtsyftande samtal sker med samtliga inblandade elever. Ärendet avslutas när den som blivit utsatt upplever att trakasserier/kränkningarna har upphört. Det är viktigt att klargöra och säkerställa att den utsatta eleven vet vem/vilka vuxna på skolan hen kan vända sig till om något händer igen eller under tiden utredning pågår.

Inblandade elevers mentorer har kontakt med vårdnadshavare under processens gång.

Vid behov kontaktas andra myndigheter, såsom t.ex. socialtjänst och polis. Rektor kan också ta beslut om disciplinära åtgärder enligt skollagen.

Åtgärderna inom ramen för utredningen dokumenteras av den som är ansvarig för utredningen. All dokumentation diarieförs och förvaras i elevers elevhälsoakt.

Om kränkningarna eller trakasserier inte upphör är skolan skyldig att upprätta en mer långsiktig åtgärdsplan för att komma tillrätta med kränkningarna/trakasserier.

Rutin för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Händelsen anmäls till mentor, elevvårdsteam, trygghetsgruppen eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för. Blanketten ”anmälan till rektor används”.
2. Den som kändedom att elev kränkts av personal anmäler detta till rektor.
3. Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för att detta är rektor.
4. Rektor informerar huvudman.
5. Rektor ansvarar för att utredning sker:

Samtal förs med samtliga berörda parter.

- Samtalen dokumenteras.
- Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
- Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
- I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med sin chef, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet. Rektorn informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.
- Åtgärderna dokumenteras.
- Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare.
- Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
- Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.
- Uppföljningen dokumenteras.

Om åtgärderna inte upplevs tillräckliga kan elev och vårdnadshavare vända sig till Norrköpings kommuns barn och elevombud: Stephan Andersson, Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO) eller Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se).

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via Ask av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Instagram. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.